

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar - Promemoria om tillsyn och kontroll inom miljöbalkens område,

Er beteckning: KN2025/00591

Sammanfattning

Länssstyrelsen Kalmar län bedömer att de föreslagna regeländringarna i promemorian är ett steg i riktning mot en mer effektiv och enhetlig nationell tillsyn.

Länssstyrelsen Kalmar Län tillstyrker förslagen i promemorian men kommenterar vissa delar av förslaget då det finns frågor kring konsekvenserna av genomförandet.

Det finns oklarheter kring hur avgiften för tillsynen ska tas ut i de fall Länssstyrelsen övertar tillsyn från kommunen samt hur länssstyrelserna ska kunna hantera den ökade arbetsbelastningen.

Vi lämnar inga synpunkter på avsnitt 5. *Kommuner ska kunna utföra ytterligare marknadskontrolluppgifter* och avsnitt 7. *Möjligheten för myndigheter att få kostnadsfria prover och ersättning för analyskostnader utökas.*

Synpunkter på föreslagna ändringar i miljöbalken och dess tillhörande förordningar

2.2 Förslag om ändring i förordning om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

Ställningstagande:

Länsstyrelsen Kalmar län anser att det behöver göras en översyn av hela förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken för att nå en bättre finansiering. Tillsynsavgifterna bör återföras till den myndighet som utfört tillsynen.

Vi förordar fasta avgifter för tillsynen av överlåtna objekt från kommunen.

Skäl för ställningstagande:

Ni uppger att förordningen ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2026. I övrigt beskrivs inte förändringarna och dess konsekvenser närmare.

I dag finns det inte möjlighet för länsstyrelser att ta ut avgift för en överlåtten miljöfarlig verksamhet som ingår i kommunens obligatoriska tillsyn. Förordningen om avgifter för tillsyn och prövning måste uppdateras med denna möjlighet så att avgiftsbeslut kan utfärdas.

Vi hoppas att det kan införas på ett smidigt sätt i förordningen så att inte den administrativa bördan inte ökar betydligt för Länsstyrelsen när avgiftsbesluten ska skrivas. Vi ser därför helst att fasta avgifter blir aktuellt för de objekt som kommer att kunna överlåtas till oss från kommunen.

4.2 En statlig tillsynsmyndighet bör kunna ta över tillsynsuppgifter från en kommun

Ändring: 26 kap 3 b § miljöbalken

Ställningstagande:

Länsstyrelsen Kalmar län är positiva till förslaget om att regeringen får meddela föreskrifter om att en statlig myndighet får överta

ansvar från en kommun. Vi är dock oroliga för hur vi kommer kunna hantera det eventuella ökade resursbehovet för att utföra tillsynen.

Skäl för ställningstagande:

Att minska den negativa påverkan på människors hälsa och miljö måste prioriteras. Därför kan det i vissa fall vara lämpligt att ge en statlig myndighet möjligheten att ta över tillsynen om en kommun inte har förutsättningar för att genomföra denna på ett betryggande sätt.

Länsstyrelsen har kompetens för att bedriva kommunal tillsyn enligt miljöbalken men de som arbetar med tillsyn enligt miljöbalken har redan i dag en mycket hög arbetsbelastning. Det finns risk att tillsynen inte kommer att utföras på ett bättre sätt hos länsstyrelserna om det inte finns tillräckliga resurser för att utföra den.

4.3 I vissa fall ska regeringen pröva frågan om övertagande av tillsynsansvar

Ändring: 26 kap 4 § miljöbalken

Ställningstagande:

Vi ställer oss bakom förslaget. Vi vill dock att regeringen är restriktiv i sin bedömning där oenigheter finns mellan kommun och länsstyrelse och i första hand lägga tillbaka tillsynen på den myndighet som normalt ska utföra denna.

Skäl för ställningstagande:

Om det inte finns en stor restriktivitet i prövning om att överlåta tillsyn till Länsstyrelsen när länsstyrelsen motsatt sig detta ser vi en risk i att det överlämnas tillsynsobjekt där det finns problem som kommunen inte mår med, så kallade "surdeggar". Det skulle kunna ge alltför stor arbetsbelastning på länsstyrelsernas tillsynsverksamhet där resurserna redan i dag är begränsade och arbetsområdet brett. Länsstyrelsens ordinarie tillsyn skulle kunna bli eftersatt och då leda till ökade risker för människors hälsa och miljö.

4.4 Den statliga tillsynsmyndigheten bör kunna återlämna tillsynen till kommunen.

Ändring: 26 kap 4 § miljöbalken

Länsstyrelsen Kalmar län håller med om att vi ska kunna återlämna tillsynen till kommunen. Vi hoppas på att förfarande att lämna tillbaka ett överlåtet kommunalt tillsynsobjekt ska kunna ske på enkelt sätt. Se punkt 4.3 där vi är tydliga med att tillsynen i första hand ska utföras av den tillsynsmyndighet som är tänkt att utföra den enligt miljöbalken bara grundläggande förutsättningar finns för att genomföra denna finns.

4.6 Länsstyrelsen ska i vissa fall kunna överta en kommuns tillsynsansvar

Ändring: 1 kap 23 § miljötillsynsförordningen

Ställningstagande:

Länsstyrelsen Kalmar län ställer sig bakom förslaget om att kommunen kan begära att länsstyrelsen tar över tillsynsobjekt om de inte har förutsättningarna att utföra dessa. Vi anser att det främst ska ske när det leder till tydlig förbättring och effektivisering av tillsynsarbetet både hos kommun och länsstyrelse.

Skäl för ställningstagandet:

Vid länsstyrelsens uppföljning och utvärdering av kommuners tillsyn kan det konstateras att det är väldigt varierande kapacitet att hålla kvalitet på kommunernas genomförande av tillsynen. Genom att införa förslaget kunde vi ha möjlighet att komma överens med kommunen om hur fördelningen av tillsynsobjekt ska se ut om kommunen inte klarar av sitt åtagande. Likaså kan tillsynsobjekt mellan länsstyrelserna och kommunerna kunna fördelas så att tillsynen blir mer effektiv och ändamålsenlig. Utnyttjandet av kompetens skulle också kunna bli bättre om det finns en större flexibilitet mellan kommun och stat vad det gäller miljöbalkstillsynen.

Vi anser att övertagande av kommunalt tillsynsobjekt måste ske med stor restriktion och endast gälla objekt där det antingen finns samordningsvinster eller att det är mycket tydligt att kommunen inte har förutsättningarna i enlighet med punkterna i 2 kap 23 § miljötillsynsförordningen. Det måste samtidigt finnas goda förutsättningar hos Länsstyrelsen att bedriva en bra tillsyn på objekten om övertagande från kommunen ska kunna bli aktuellt.

Om en kommun inte klarar och hinner med sina obligatoriska tillsynsuppgifter vad det gäller miljöfarliga verksamheter är det

första steget att Länsstyrelsen tar tillbaka överlåten tillsyn om sådana objekt finns. Denna möjlighet finns redan i dag i lagstiftningen.

Det är bra att kommun och länsstyrelse behöver vara överens om att överlåta tillsynsobjekt. Det är också bra att kommunen kan begära att tillsynsmyndigheten (länsstyrelsen) skickar ärendet till regeringen för avgörande om Länsstyrelsen motsätter sig kommunens begäran.

När en kommun väl begär att länsstyrelsen ska överta ett tillsynsobjekt kan det vara så att tillsynen på objektet är eftersatt. Tillsynsobjektet kan ha ett stort tillsynsbehov och vara komplex. Överlåtna tillsynsobjekt kan därför komma att ta mycket tid i anspråk för länsstyrelsen vilket vi måste kunna ta höjd för.

6. Regeringen ska kunna meddela föreskrifter om kommunernas genomförande av tillsyn.

Ändring: 26 kap 4 a § miljöbalken

Ställningstagande:

Länsstyrelsen Kalmar län är positiva till att regeringen ska kunna föreskriva mer styrning av hur kommunerna ska genomföra och följa upp sin tillsyn.

Skäl för ställningstagande:

Vid Länsstyrelsens uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn ser vi att det är väldigt varierande hur miljöbalkstillsynen på kommunerna genomförs. Det gäller både kvalitet, struktur och intervall på tillsynsbesök. De skiljer sig också hur kommunerna prioriterar och fördelar sina resurser. Vi tycker att det skulle vara viktigt att kommunerna på sikt skulle bli mer likriktade i både arbetssätt och bedömningar. Det bör inte vara någon skillnad på tillsynskraven beroende på vilken kommun en verksamhet ligger i eller om det är Länsstyrelsen eller kommunen som utför tillsynen,

Länsstyrelsen Kalmar län ser att det finns fördelar med att regeringen ska kunna meddela föreskrifter om hur kommunerna ska planera, genomföra och utvärdera tillsyn enligt miljöbalken. Det skulle kunna leda till en mer enhetlig tillsyn och mer enhetliga tillsynskrav vid landets kommuner.

Allmänna synpunkter

Förslaget i promemorian kan leda till att länsstyrelsernas arbetsuppgifter inom miljöbalkstillsynen blir fler och mer omfattande. Regering bör därför utreda länsstyrelsens förutsättningar att hantera ändringen med anledning av det ökade och mer varierande resursbehovet, som vi bedömer föreligger, om förslaget genomförs.

Länsstyrelsen Kalmar län anser att en kommun i första hand bör lämna över tillsyn till en annan kommun med bättre förutsättningar för genomförandet av den obligatoriska tillsynen enligt miljöbalken. Dessa förutsättningar finns i dag genom att kommuner upprättar avtal mellan varandra. Förutsättningar för att en kommun kan överlåta tillsynen till en annan kommun kan behöva beskrivas ytterligare i miljöbalken och dess förordningar och/eller föreskrifter.

I andra hand kan överlämnande ske till Länsstyrelsen, om förutsättningar finns att ta ut avgift.

Det är dock inte möjligt för en kommun att lämna över tillsynen till en annan kommun för en tillståndspliktig verksamhet som Länsstyrelsen överlåtit. I sådana fall får de lämna tillbaka tillsynen till Länsstyrelsen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet om remissvar har fattats av landshövdingen Allan Vidman med miljöskyddshandläggare Maria Almstedt som föredragande. Chef för miljöenheten Maria Edmundsson har granskat innan föredragning skett.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.